ZESZYTY NAUKOWE POLITECHNIKI ŚLĄSKIEJ 1972

Seria: GÓRNICTWO z. 52 Nr kol. 332

Walery Szuścik, Jerzy Kuczyński

OKREŚLENIE OBCIĄŻEŃ STROPNIC OBUDOWY ZMECHANIZOWANEJ

Streszczenie. W pracy podano metodę określenia obciążeń stropnic członowych obudowy zmechanizowanej na przykładzie obudowy zmechanizowanej ścianowej niskiej "KRAB".

1. Wstęp

Jednym z powszechnie stosowanych sposobów zabezpieczenia wyrobisk ścianowych, prowadzonych z zawałem stropu, jest obudowa zmechanizowana. Ze względu na dużą odpowiedzialność jej pracy, jak również na wciąż jeszcze duże straty stojaków i stropnic, koniecznym stało się przeprowadzenie możliwie ścisłej analizy obciążeń i pracy wszystkich elementów współpracujących w wymienionych obudowach. W niniejszym opracowaniu ograniczono się do analizy obciążeń stropnicy członowej obudowy ścianowej niskiej "KRAB" pracującej w ścianach zawałowych.

2. Wprowadzenie

Konstrukcje stropnic obudów zmechanizowanych zostały zaprojektowane w oparciu o aktualny stan wiedzy inżynierskiej. Konstruktorom znane były tylko wartości podporności stojaków, które dla stropnicy stanowią podpory. Obciążenia stropnicy, pochodzące od górotworu, konstruktorom nie były znane w związku z nierozwiązaniem teoretycznym tego zagadnienia. Obciążenia te działają w różnych warunkach górniczo-geologicznych różnie, komplikując tym bardziej problem.

3. Określenie obciążeń stropnicy przy pracy normalnej

W normalnych warunkach pracy stropnica jest obciążona naciskiem górotworu q, którego rozkład jest nieznany (rys. 3.1).
Przez normalną pracę stropnicy rozumieć się będzie przypadek obciążenia obudowy ścianowej przy występującej w stojakach znanej podporności, a wynoszącej R = 40 ton.

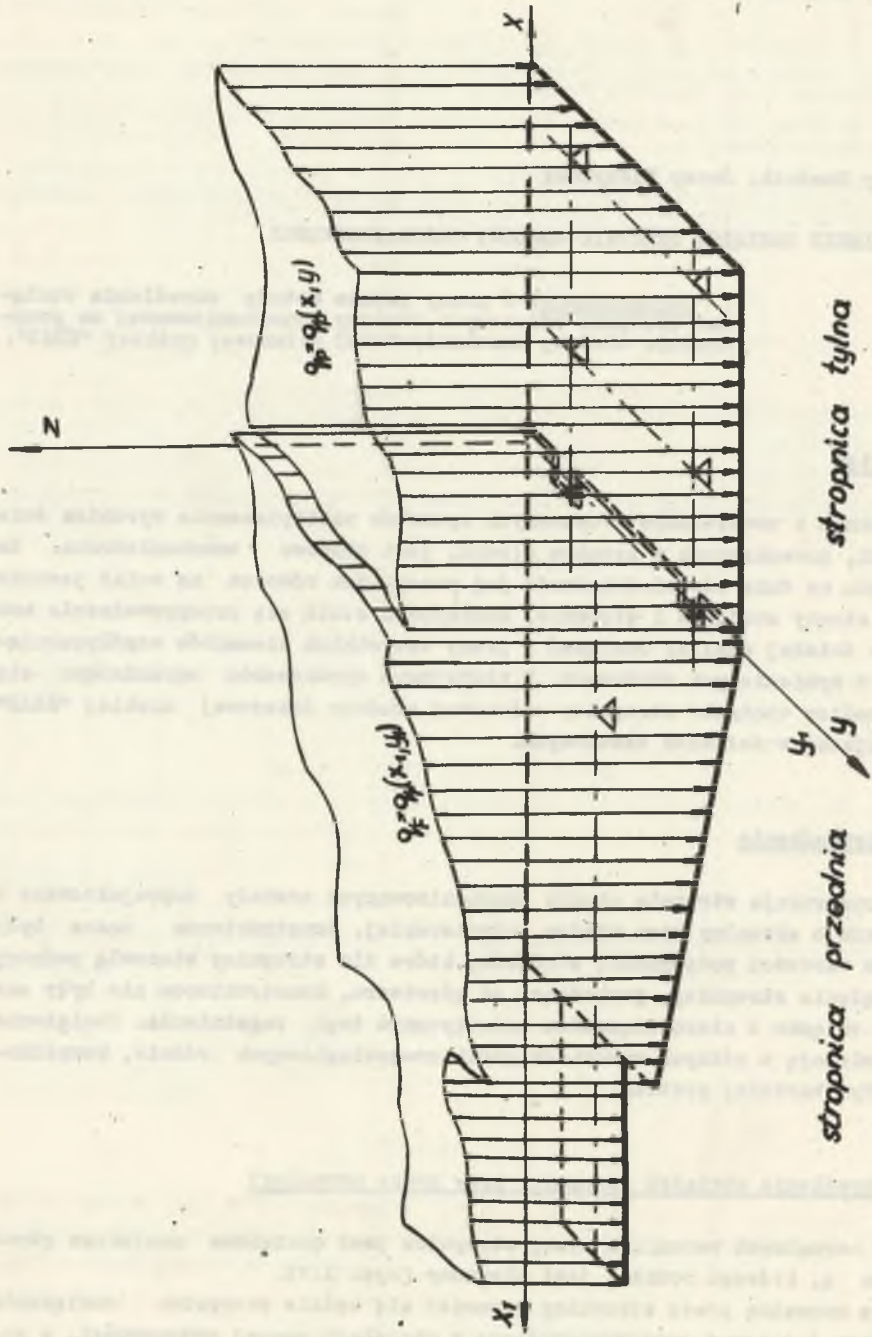
X
N
$q_w = q(x,y)$
$q_z = q(x_1,y_1)$
x_1
y_1
y
stropnica tylna
stropnica przodnia

Rys. 3.1

Korzystając więc ze znajomości reakcji (w rozpatrywanym schemacie obciążeń) nie można jednak w sposób jednoznaczny odwzorować schematu obciążenia $q(q_F = q_F(x_1,y_1)$ oraz $q_P = q_P(x,y)$ - rys. 3.1). Jest to spowodowane tym, że różne obciążenia przenoszone przez stropnicę mogą powodować takie same reakcje w stojakach. Do chwili obecnej nie znane są teorie ani też metody pomiarowe, które pozwoliłyby stwierdzić rzeczywisty schemat obciążenia stropnic.

W związku z powyższym nie ma możliwości podania ogólnego rozwiązania omawianego problemu, którym byłyby równania funkcji q_F i q_P określające granice pól obciążeń rozłożonych na stropnicach (rys. 3.1). Obciążenia q_F i q_P nie muszą działać na całych powierzchniach górnych stropnicy przedniej i tylnej. Stropnice w związku z nierównościami stropu tylko w niektórych "punktach" stykają się ze stropem i rzeczywiste obciążenie pochodzące od stropu realizowane jest tylko w pewnych miejscach ("punktach").

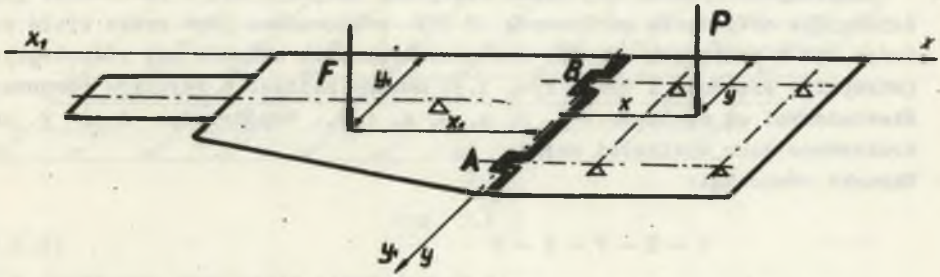

Rys. 3.2

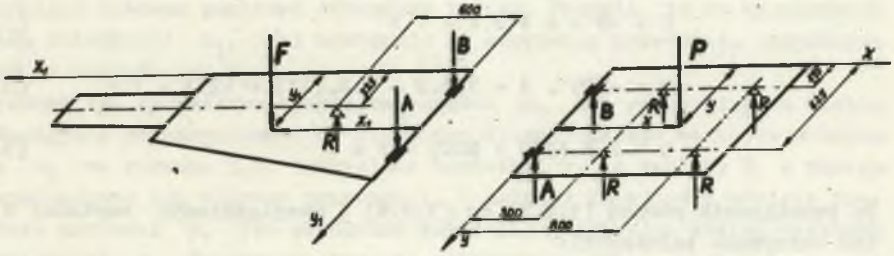

Rys. 3.3

W związku z powyższym obciążenia rozłożone q_F i q_P zastąpiono siłami skupionymi F i P (obciążenie rozłożone na przedniej stropnicy $q_P = q_P(x_1, y_1)$ zastąpiono siłą skupioną wypadkową F, natomiast obciążenie rozłożone na stropnicy tylnej $q_P = q_P(x,y)$ zastąpiono siłą skupioną wypadkową P). Współrzędne sił wypadkowych F i P nazwano odpowiednio przez

x_1, y_1 oraz x, y. Gdyby nawet nie udało się określić rozkładu prawdopodobnego, to przy znajomości sił wypadkowych F i P uzyskane obciążenia dadzą nieco większe wartości sił wewnętrznych, jak również naprężeń i odkształceń. Fakt występowania obciążeń stropnic tylko w niektórych "punktach", o czym była mowa powyżej, uzasadnia tym bardziej celowość przyjęcia sił skupionych F i P. Przyjmując współrzędne tych sił jako wielkości zmienne, można wyznaczyć wszystkie możliwe wartości obciążeń stropnicy przedniej i stropnicy tylnej (jak również wszystkie ich współrzędne).

Przyjęty schemat obciążenia wypadkowego przedstawiono na rys. 3.2. Stropnice przednia i tylna połączone są dwoma przegubami, które oznaczono przez A i B (rys. 3.2). Do dalszych rozważań celowym jest pokazanie obu stropnic oddzielnie (jak na rys. 3.3).

3.2. Analityczne wyznaczenie wartości obciążeń wypadkowych F i P

Pokazany na rysunku 3.3 układ statyczny znajduje się w równowadze gdyż działające obciążenie górotworem F i P równoważone jest przez stałe wartości sił w podporach R. Dla dwu przestrzennych układów sił równoległych (stropnica przednia i tylna rys. 3.3) możemy napisać 6 warunków równowagi. Niewiadomymi są wielkości: F, P, A, B, x_1 i y_1. Współrzędne x i y potraktowano jako wielkości znane.

Warunki równowagi:

$$0 = R - F - A - B \tag{3.2.1}$$

$$0 = 600 \cdot R - F \cdot x_1 \tag{3.2.2}$$

$$0 = F \cdot y_1 - 225 \cdot R + 625 \cdot A + 175 \cdot B \tag{3.2.3}$$

$$0 = -P + A + B + 4 \cdot R \tag{3.2.4}$$

$$0 = -625 \cdot A - 175 \cdot B - 2 \cdot R \cdot (175 + 625) + P \cdot y \tag{3.2.5}$$

$$0 = 2 \cdot R \cdot (300 + 800) - P\,x \tag{3.2.6}$$

Po rozwiązaniu równań (3.2.1) do (3.2.6) i uwzględnieniu wartości R = 40 ton otrzymano zależności:

$$P = \frac{88000}{x} \tag{3.2.7}$$

$$A = \frac{y}{x} \cdot 195{,}5 - \frac{3422}{x} - 80 \tag{3.2.8}$$

$$B = -\frac{y}{x}\, 195{,}5 + \frac{122222}{x} - 80 \tag{3.2.9}$$

$$F = 40 - (A + B) \tag{3.2.10}$$

$$x_1 = 600 \frac{40}{F} \tag{3.2.11}$$

$$y_1 = \frac{9000 - 625.A - 175.B}{F} \tag{3.2.12}$$

Wartości niewiadomych F, P, A, B, x_1, y_1 obliczono dla punktów 10 - 18, 20 - 28, 30 - 38, 40 - 48, 50 - 58, 60 - 68, 70 - 78, 80 - 88 i 90 - 98 siatki przyjętej na stropnicy tylnej (rys. 3.4) oraz zestawiono w tablicy I.

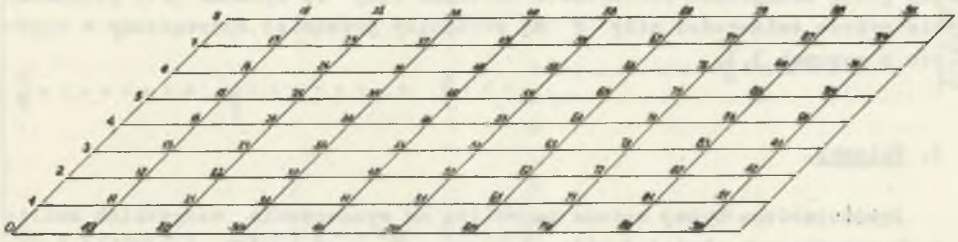

Rys. 3.4

3.3. Graficzne określenie niewiadomych

Na rysunku 3.5 przedstawiono schemat stropnicy tylnej i zaznaczono wartości x_1 z tablicy I w punktach 18, 28, 38, 48, 58, 68, 78, 88, 98. Wartości x_1 w tych punktach połączono krzywą, uzyskując wartości x_1 odpowiadające każdemu punktowi stropnicy tylnej. Pozwoli to na wyznaczenie zakresu zmienności x_1, jaki występuje na stropnicy przedniej, uzyskując zacięg ze względu na x_1.
Na rysunku tym wykreślono krzywe zmienności x_1 dla rzeczywistych warto- x_1. Następnie po narysowaniu na stropnicy tylnej zakresu wartości ze względu na x_1 na rysunku 3.6. wykreślono wartości y_1 z tablicy I, a następnie sporządzono ich wykresy zmienności. W dalszej kolejności odcięto rzeczywiste wartości y_1 (ze stropnicy przedniej) uzyskując zasięg wartości ze względu na y_1. Na rysunku tym nie odwzorowano zmiany wartości y_1 ze względu na zmianę kształtu stropnicy przedniej spowodowaną mniejszą szerokością sprężyny przyociosowej w stosunku do czoła powyższej stropnicy. W omawianym odwzorowaniu kształt krzywej narysowanej linią ciągłą grubą zmieniłby się tylko na lewych narożach i to minimalnie.

Na rysunku 3.7 zaznaczono wartości "F" z tablicy 1, a po narysowaniu zasięgu wartości ze względu na x_1 i y_1 narysowano linią grubą rzeczywiste wartości siły F. Rysunek 3.8 przedstawia natomiast wartości siły w

przegubie A wzięte z tablicy I. Na rysunku tym, po narysowaniu krzywych zmienności oraz zasięgu wartości ze względu na x_1 i y_1 linią grubą zaznaczono rzeczywiste możliwe wartości A. Największa wartość siły w przegubie wynosi 124 T, a wartości siły mogą być dodatnie lub ujemne. Na rysunku 3.9 zaznaczono wartości siły w przegubie B na podstawie tablicy I, a po narysowaniu krzywych zmienności oraz zasięgu wartości ze względu na x_1 i y_1 linią grubą zaznaczono rzeczywiste możliwe wartości siły B. Największa wartość siły w przegubie wynosi 110 T, a wartości siły mogą być również dodatnie i ujemne. Korzystając z tablicy I sporządzono rysunek 3.10, gdzie zaznaczono wartości siły P, a po narysowaniu krzywych (prostych) zmienności oraz zasięgu wartości ze względu na x_1 i y_1, linią grubą zaznaczono rzeczywiste wartości siły P. Rysunek 3.11 przedstawia wykres zmienności siły F na stropnicy przedniej sporządzony w oparciu o rysunek 3.7.

4. Wnioski

Przedstawiona wyżej metoda pozwoliła na wyznaczenie wszystkich możliwych wypadkowych obciążeń siłą statyczną F w stropnicy przedniej (rys. 3.11) i P w stropnicy tylnej (rys. 3.10).
Z uzyskanych wartości obciążeń wypadkowych F i P nie wymienia się wartości ekstremalnych, gdyż nie koniecznie wartości te będą decydujące dla maksymalnego wytężenia stropnicy przedniej i tylnej (w razie potrzeby, wartości te można w każdej chwili odczytać ze sporządzonych wykresów). W tekście wymieniono natomiast największe wartości oddziaływań w przegubach A i B, gdyż mają one decydujące znaczenie odnośnie wytężenia przegubów. Uzyskane wartości obciążeń P, F, A, B i ich współrzędne x_1, y_1, x, y oraz ich wykresy (rys. 3.5 do 3.11) pozwolą na bardziej wnikliwe zapoznanie się z różnymi możliwymi warunkami obciążeń, jak również pozwolą na poprawne zaprojektowanie stropnicy będącej ustrojem płytowym.

ОПРЕДЕЛЕНИЕ НАГРУЗКИ СВОДОВ УКРЕПЛЕНИЯ ЗМЕХАНИЗИРОВАННОГО

Р е з ю м е

В работе подано систему определения нагрузок сводов членных укрепления змеханизированного на примере укрепления стенной низкой "KRAB".

Punkt siatki	P	A	B	F	x_1	y_1
	T	T	T	T	m	m
10	880	1143	-423	-680	-35,2	
11	880	948	-228	"	"	
12	880	753	-33	"	"	
13	880	556	164	"	"	
14	880	358	362	"	"	
15	880	164	556	"	"	
16	880	-32	752	"	"	
17	880	-226	946	"	"	
18	880	-422	1142	"	"	
20	440	535	-255	-240	-100	
21	440	435	-155	"	"	
22	440	338	-58	"	"	
23	440	240	40	"	"	
24	440	142	138	"	"	
25	440	44	236	"	"	
26	440	-52	334	"	"	
27	440	-152	432	"	"	
28	440	-250	530	"	"	
30	294	327	-193	-94	-256	
31	294	261	-127	"	"	
32	294	207	-73	"	"	
33	294	131	3	"	"	
34	294	66	68	"	"	
35	294	1	133	"	"	
36	294	-65	199	"	"	
37	294	-130	264	"	"	
38	294	-195	329	"	"	
40	220	227	-167	-20	-1200	
41	220	179	-119	"	"	
42	220	129	-69	"	"	
43	220	80	-20	"	"	
44	220	31	29	"	"	
45	220	-18	78	"	"	
46	220	-67	127	"	"	
47	220	-116	167	"	"	
48	220	-165	225	"	"	
50	176	164	-148	24	1000	-2804
51	176	125	-109	"	"	-2079
52	176	86	-70	"	"	-1729
53	176	46	-30	"	"	-595
54	176	7	9	"	"	+129
55	176	-32	48	"	"	+857
56	176	-71	87	"	"	+1591
57	176	-110	126	"	"	+2316
58	176	-149	165	"	"	+3041
60	147	125	-138	53	454	-850
61	147	92	-105	"	"	-569
62	147	59	-72	"	"	-287
63	147	27	-40	"	"	-16
64	147	-6	-7	"	"	+264
65	147	-39	26	"	"	+544
66	147	-72	59	"	"	+825
67	147	-104	91	"	"	+1095
68	147	-137	124	"	"	+1376
70	126	95	-129	74	383	-340
71	126	67	-101	"	"	-206
72	126	39	-73	"	"	-36
73	126	11	-45	"	"	+135
74	126	-17	-17	"	"	+309
75	126	-45	11	"	"	+476
76	126	-71	39	"	"	+630
77	126	-101	67	"	"	+817
78	126	-129	95	"	"	+987
80	110	74	-124	98	267	-174
81	110	50	-100	"	"	-53
82	110	25	-75	"	"	+71
83	110	10	-60	"	"	+146
84	110	-24	-26	"	"	+318
85	110	-48	-2	"	"	+438
86	110	-73	23	"	"	+565
87	110	-94	44	"	"	+667
88	110	-122	72	"	"	+810
90	98	57	-119	92	261	-54
91	98	35	-97	"	"	+44
92	98	13	-75	"	"	+153
93	98	-8	-54	"	"	+256
94	98	-30	-32	"	"	+363
95	98	-52	-10	"	"	+471
96	98	-74	12	"	"	+579
97	98	-96	34	"	"	+688
98	98	-118	56	"	"	+795

Tablica 1.

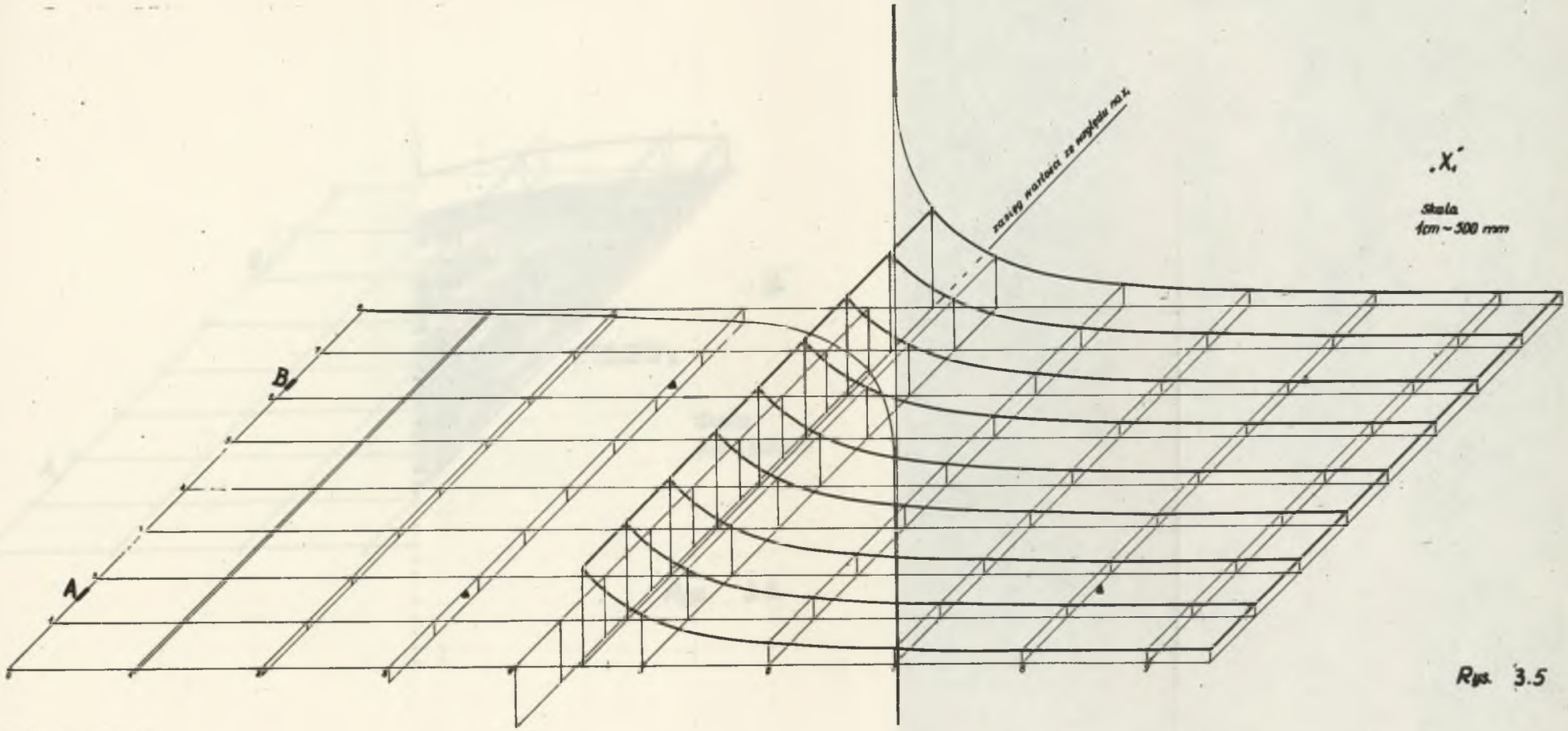

Rys. 3.5

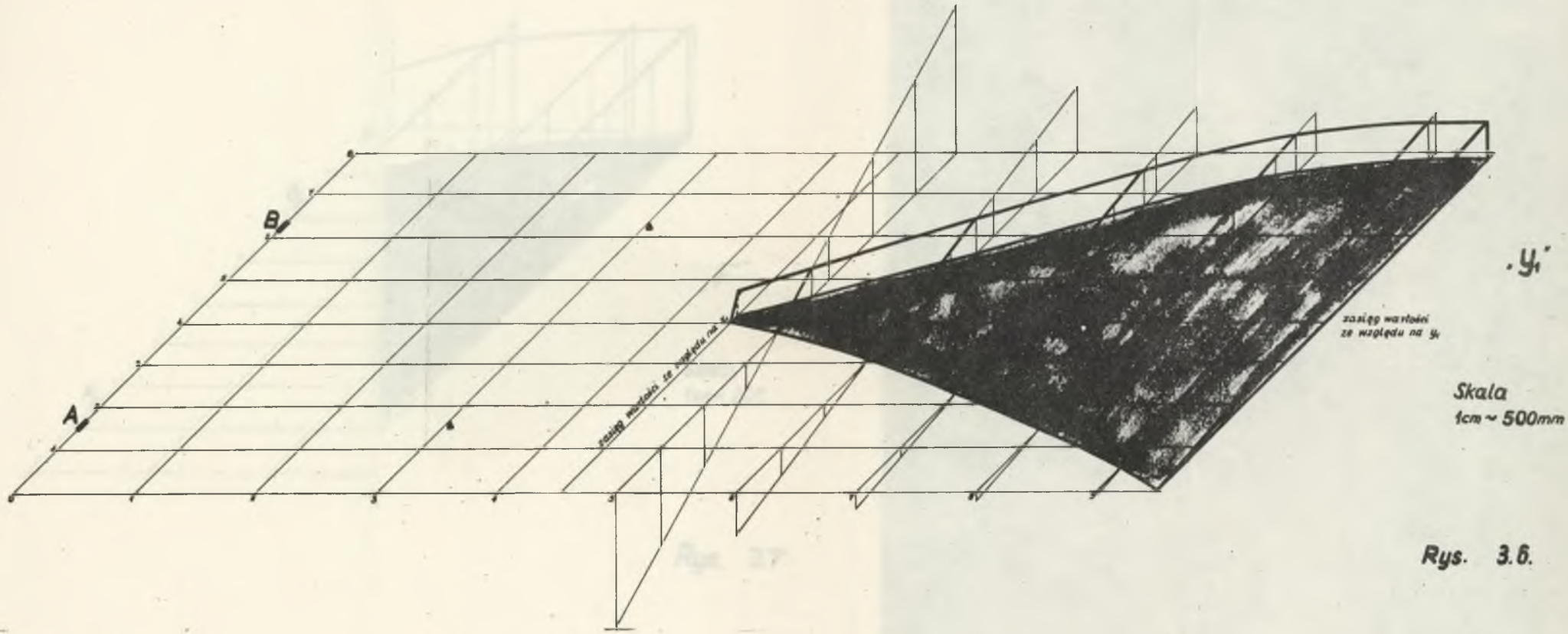
B
A
zasięg wartości ze względu na y_1
zasięg wartości ze względu na y_1
y_1
Skala
1cm ~ 500mm

Rys. 3.6.

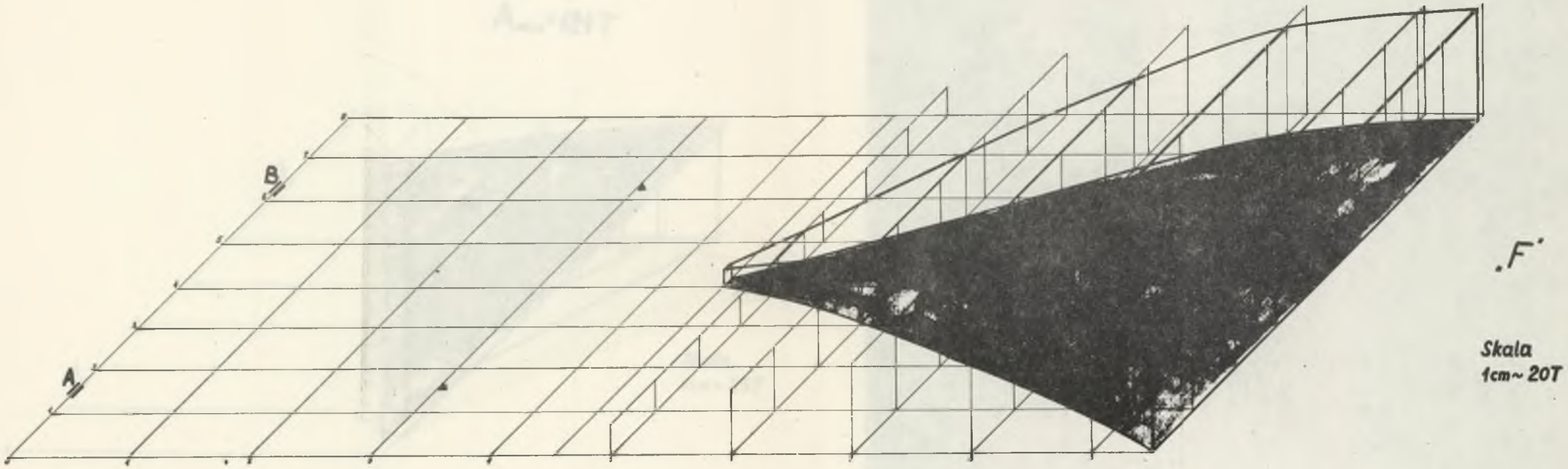

Rys. 3.7

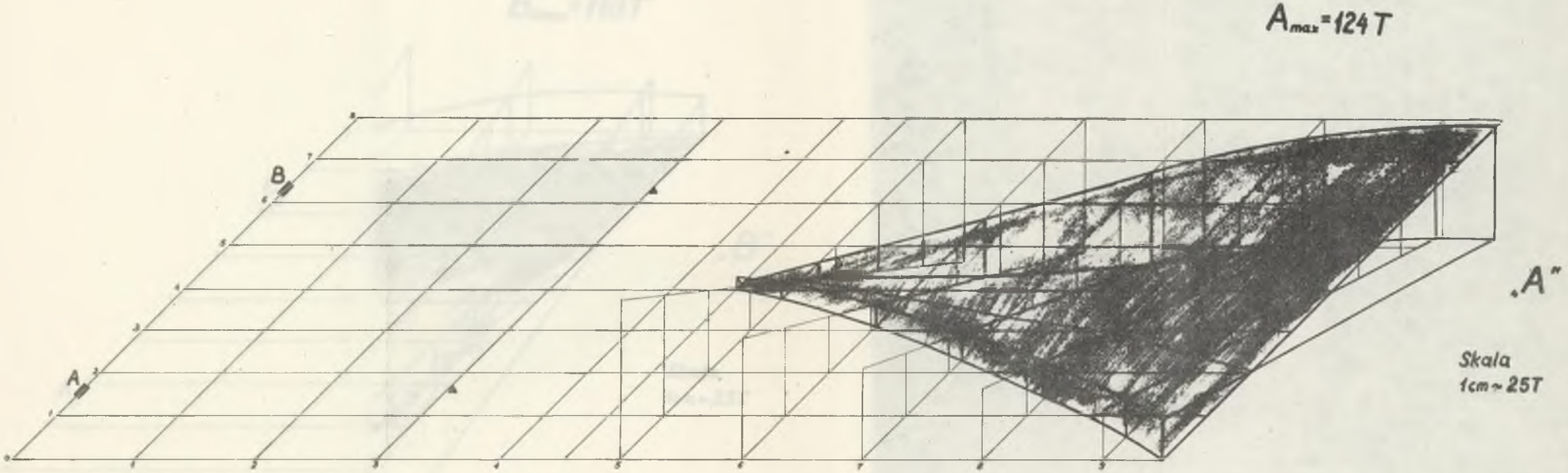

Rys. 3.8

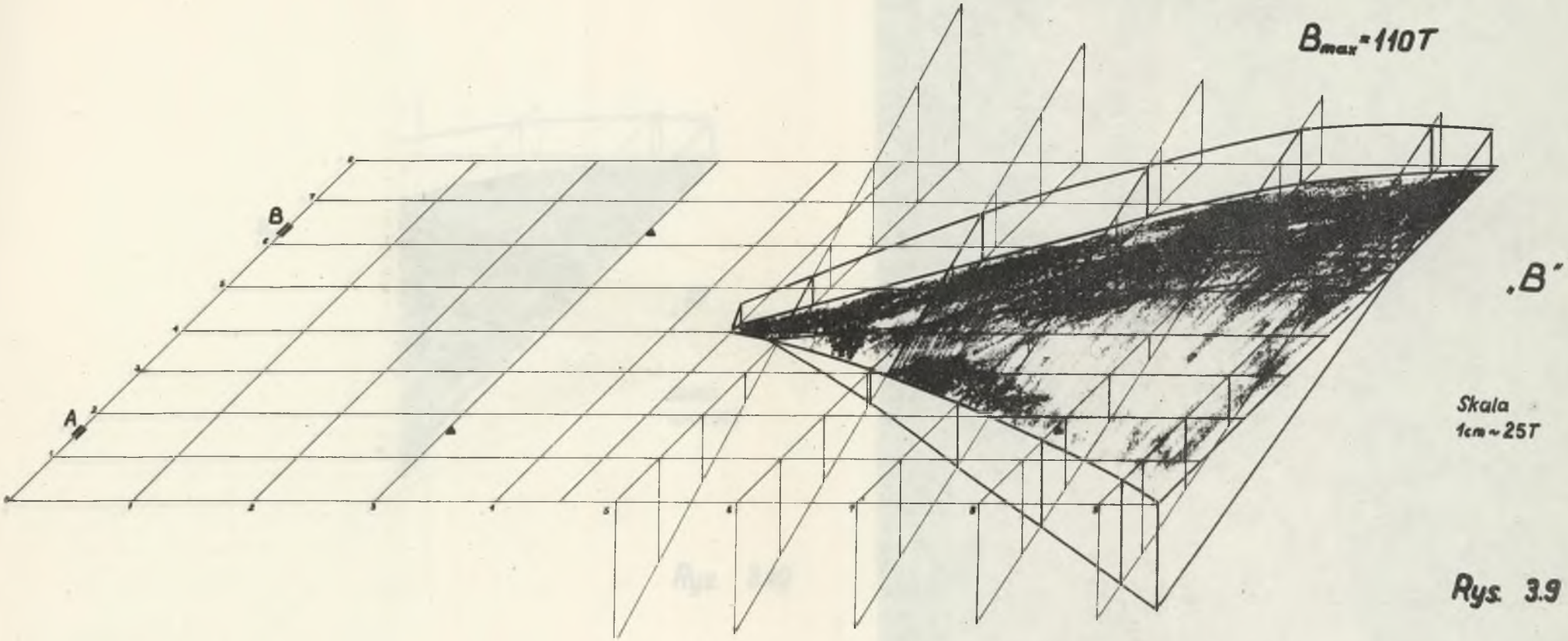

Rys. 3.9

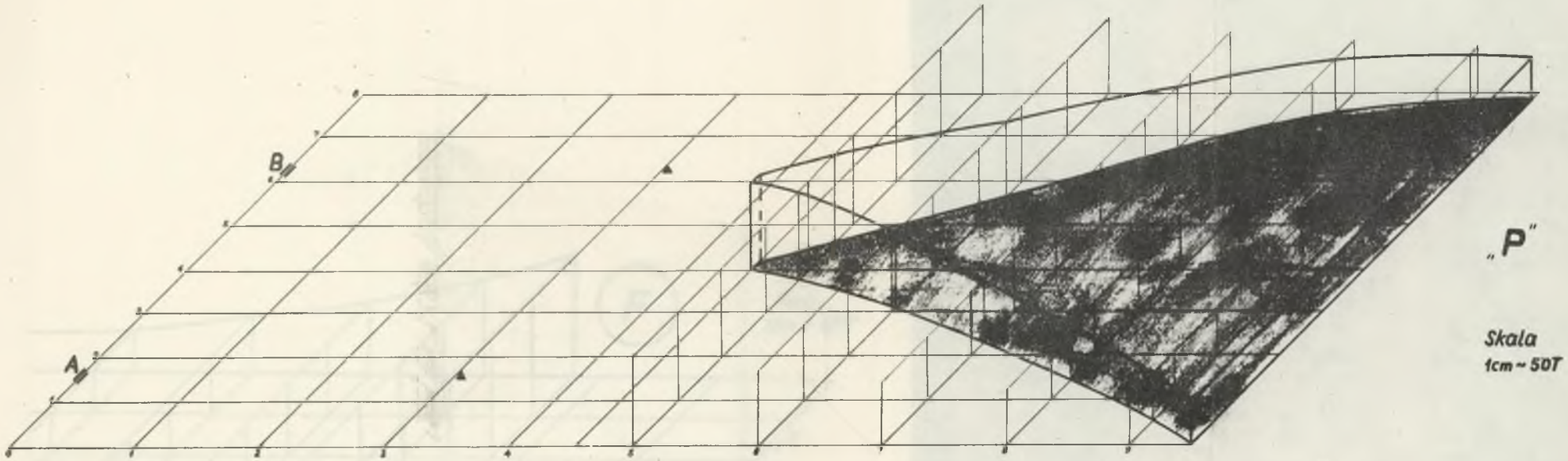

Rys. 3.10

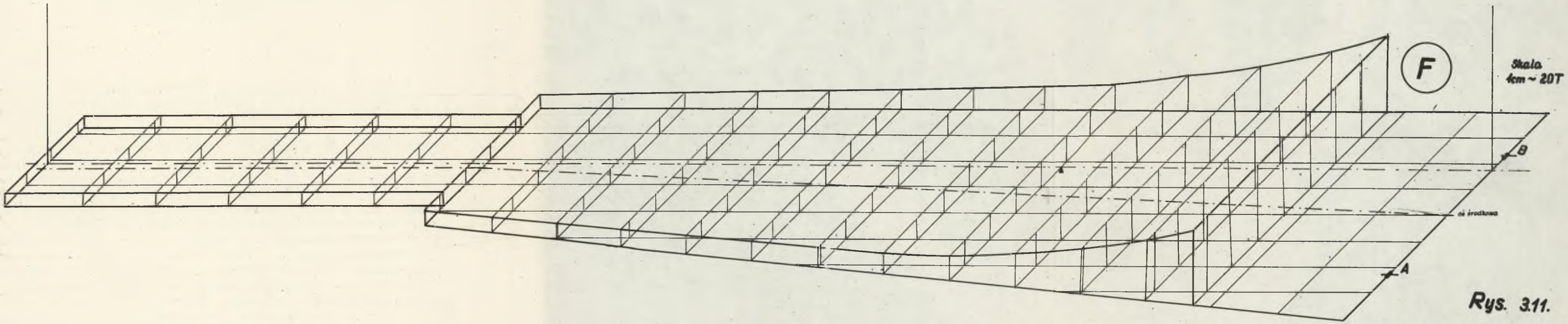

Rys. 3.11.

LOADING DETERMINATION OF THE MECHANISED MINING ROFF-BARS

S u m m a r y

In the paper a method of determining loadings of mechanised mining roof -bars by means of an example of the "KRAB" mining cross-barring has been given.